

Aan Gemeenteraad Haarlem
Datum 26 april 2022
Onderwerp Verslag verkenningronde o.l.v. dhr. Vendrik
Van Kees Vendrik

Van 26 t/m 29 april heeft een ronde verkennende gesprekken plaatsgevonden tussen vertegenwoordigers van de partijen uit de gemeenteraad Haarlem en dhr. Kees Vendrik, verkenner. De gesprekken zijn gevoerd naar aanleiding van de impasse die is ontstaan in het (in)formatie proces, en de motie Externe verkenner ([link](#)) die de raad hierover heeft aangenomen.

Onderstaand de verslagen van de gesprekken. Gesprekpartners zijn voor publicatie hiervan in de gelegenheid gesteld feitelijke onjuistheden te corrigeren. De verslagen zijn opgenomen in volgorde van de gevoerde gesprekken.

Inhoud:	Pagina
PvdA	2
GroenLinks	4
VVD	5
Partij voor de Dieren	7
Christen Unie	9
Actiepartij	11
SP/Jouw Haarlem	13
Hart voor Haarlem	15
OpHaarlem	16
CDA	17
Trots Haarlem	19
D66	21
Forum voor Democratie	21
Belang van Nederland	25

1. PvdA (Dhr. Roduner)

Wat is de verklaring voor de impasse en wat is er nodig om hieruit te komen?

We zijn snel gegaan, terwijl er een best complexe verkiezingsuitslag ligt. Er zitten veel partijen in de raad en er is een grote gemeenschappelijke agenda op veel thema's, maar die thema's zijn wel verspreid over veel partijen. In het proces van informeren is vrij snel naar voortzetting van de huidige coalitie gekeken, mede op basis van het goede gevoel van de afgelopen 4 jaar leek het logisch om hiermee door te gaan. Achteraf gezien hadden we meer de inhoud in gemoeten om te kunnen bepalen of de veronderstelde gezamenlijkheid/gemeenschappelijkheid er echt is. Kortom, hebben we wel kritisch genoeg nagedacht over de gezamenlijke agenda en wat ons bindt?

Er lagen drie varianten, eentje in het midden, een links en een over rechts. De variant over het midden leek heel stabiel, waarmee afspraken over wethouderschap en het stemmen van de coalitie konden worden gemaakt. We hebben gepoogd stabiliteit toe te voegen in de coalitie. Maar toch is het niet gelukt. Als verklaring daarvoor twee opmerkingen: (1) we zijn te snel doorgedaan vanuit de veronderstelling dat het met de inhoud wel goed zat, en (2) we hebben te lang getracht door te gaan toen een partij aangaf dat de variant niet akkoord was. We hadden beter naar elkaar en naar elkaars signalen kunnen luisteren.

Het zou goed zijn om terug te gaan naar de inhoud. Uiteindelijk is er misschien wel meer afstand tussen partijen dan op basis van de verkiezingsprogramma's kon worden verwacht. De vraag is of de gezamenlijke verantwoordelijkheid, die we geprobeerd hebben te benadrukken, wel door iedereen wordt gedeeld.

Welke volgende stap ziet u voor zich?

Uitgaande van de inhoud zou het kunnen helpen om een discussie over enkele piket palen in financiële zin te voeren voor opening van het gesprek. De vraag is of je daar voldoende uitkomt. Dat kan alleen succesvol als je er echt voor open staat. Er is een gedeelde verantwoordelijkheid, bijvoorbeeld ten aanzien van de stijgende kosten Jeugd en Wmo.

In Den Haag is een inhoudelijke tussenstap geweest om de grootste partijen te vragen een basis coalitieakkoord te schrijven en dan te kijken wie zich hierbij kan aansluiten. De vraag is of de relevante keuzes dan wel scherp genoeg hierin zitten en hoe je uiteindelijk tot een keuze voor een meerderheidscoalitie komt.

Wij zien bij een gesprek over de inhoud een aantal mogelijke discussiepunten: het sociaal domein (verruiming van de minimaregelingen naar 130% van de bijstandsnorm), het reguleren van parkeren en de opvang van dak- en thuislozen. Met betrekking tot parkeren hebben GL en D66 een vergelijkbare ambitie opgeschreven, maar er zijn ook partijen die dat niet willen. Het gesprek over opvang van dak- en thuislozen lijkt kansrijk. Uitvoeringskracht en daadkracht versus participatie is

ook een belangrijk thema. Woningbouw is nu als thema minder een discussiepunt dan in de voorgaande periode.

Vergeleken met 2018 is er een vergelijkbare verkiezingsuitslag, met meer versplintering. Voortzetting van de huidige inhoudelijke koers is mogelijk.

Welke mogelijke coalities moeten er worden onderzocht?

We hebben in de eerste ronde gezegd dat het ook een minderheidscoalitie kan zijn. De drie grote partijen hebben samen 18 zetels. Met 1 partij erbij zit je aan een meerderheid. Veel partijen staan open voor deelname in een coalitie. Het is dan niet logisch te gaan voor een minderheid en partijen erbuiten te houden. De CU en AP zijn constructief, maar geven terecht aan dat meedoen ook echt meedoen in een college is. Beredeneerd vanuit daadkracht en met oog op de uitvoeringsopgave is een meerderheid logisch. We blijven openstaan voor een minderheidscoalitie, maar die moet een laatste optie zijn. De voorkeur gaat uit naar een coalitie die qua partijen niet te groot is, maar wel minimaal 21 zetels heeft.

Zijn de drie eerder besproken varianten nog actueel?

Nee. D66 heeft nee gezegd tegen de variant met CDA en CU. Een combinatie van VVD en D66 in een college is voor de PvdA ook niet meer actueel. De PvdA zoekt naar comfort dat je in de discussie altijd links van het midden uitkomt. Met twee grote rechtser partijen is dat spannend. D66 kan dan naar links hangen, maar de zorg is dat ze te veel naar rechts gaan hangen.

De optie PvdA, GL, D66, VVD (23 zetels), verbindt het politiek spectrum van links tot rechts. Dit kan leiden tot een meer dichtgetimmerd akkoord. De zorgen zitten hierbij in de verbinding met de rest van de raad, hoe zorgen we dat die verhouding constructief is?

De derde variant (met SP en Jouw Haarlem) is nooit afgefallen. Wel werd deze eerder als minder aantrekkelijk gezien dan de variant met CDA en CU. De zorg van de PvdA zit hierbij in onder andere: de inzet ten aanzien van de lopende aanbesteding ('Gewoon in de wijk') en het standpunt ten aanzien van participatie (voorbeeld IVORIM wordt genoemd).

Daarnaast kan een combinatie tussen PvdA, GL, VVD, CDA, CU en AP (22) ook interessant zijn. Of helemaal over links: PvdA, GL, SP, Jouw Haarlem, CDA, CU, AP (mogelijk met OPHaarlem, Partij voor de Dieren).

2. GroenLinks (Dhr. Drost, dhr. Berkhout)

Wat is de verklaring voor de impasse en wat is er nodig om hieruit te komen?

We (PvdA, GroenLinks & D66) hebben ons te snel gericht op het resultaat, te makkelijk gedacht dat we het wel even konden doen. We hebben te weinig gekeken naar de positie van de ander en ervoor gezorgd dat het juiste gesprek werd gevoerd.

Terugkijkend is te snel geschoten in oplossingen in plaats van te kijken wat de zorg van de ander is en hoe we daarmee om kunnen gaan. Zodra de oplossing op tafel lag, was niet meer duidelijk wat het probleem was. Kortom: het ging te snel over 'wie met wie' en 'onder welke voorwaarden' i.p.v. wat is er nodig (inhoud)?

Qua inhoud hebben we het voornamelijk gehad over een duiding van de verkiezingsuitslag: we moeten een groene en sociaal progressieve koers inzetten. Maar wat zit eronder? Wij zoeken gelijkgestemde partijen bij deze koers. Programmatisch hebben GL, PvdA en D66 veel overeenkomsten. Uitgangspunten die volgens GL hier sowieso in moeten zitten zijn: de klimaatcrisis, de wooncrisis en de toenemende ongelijkheid. We willen zichtbare concrete verandering de komende jaren. Denk hierbij aan meer groen, de fiets en isolatie. Samen met bewoners en met daarbij specifieke aandacht voor de lage inkomens. Leefbaarheid en verkeersveiligheid vragen om keuzes als het gaat om parkeren. We bezuinigen niet op het sociaal domein en staan er gezamenlijk voor aan de lat als zich daar nieuwe uitdagingen voordoen.

Wat betreft GL mag er flink worden geïnvesteerd in groen, isolatie en fiets. Bijvoorbeeld via fondsen van € 10 miljoen per stuk. Voor verduurzaming van het vastgoed mag ook een fors bedrag worden uitgetrokken. Die middelen zijn er. GL zoekt partijen die de actiebereidheid en energie hiervoor hebben.

Welke volgende stap ziet u voor zich?

Mogelijke volgende stap zou het opstellen van een hoofdlijnen document kunnen zijn van bijvoorbeeld twee pagina's om op basis hiervan het inhoudelijk gesprek te voeren. GL is bereid hiervoor een voorzet te maken en hierbij gelijkgestemden te zoeken.

Welke mogelijke coalities moeten er worden onderzocht?

Als een meerderheid niet mogelijk is, is het onderzoeken van een minderheidsoptie het bespreken waard. Voordeel daarvan is dat je de raad in brede zin meer in positie brengt. Het nadeel is dat voor de grote uitdagingen waarvoor we staan de komende tijd echt commitment nodig is. GL geeft daarom de voorkeur aan een meerderheidscoalitie. Juist nu veel partijen constructief meepraten

voelt het gek dat je zou uitkomen op een minderheidscoalitie. Een minderheidscoalitie zou een raadsakkoord vragen.

Zijn de drie eerder besproken varianten nog actueel?

Ja, GL is nog steeds enthousiast over de samenwerking met CDA CU en AP. Samenwerkingen met de VVD, SP en Jouw Haarlem leiden op het eerste gezicht tot meer uitdagingen. Op basis van de inhoud wil GL zoeken naar partijen die de benodigde transitie onderschrijven. Grootste behoefte zit hierbij zit hiernaast het behalen van concrete resultaten en het vermijden van het ontstaan van blokken waardoor we maanden moeten praten om een akkoord dicht te timmeren.

GL zoekt naar stabiliteit en daadkracht. Partijen die zich kunnen vinden in de voorgestelde koers zullen ook het commitment moeten hebben om hier vier jaar aan te werken. We kunnen zoeken naar comfort en scherpte met een hoofdlijnenakkoord, en dan bekijken welke partijen erbij horen. Daarbij horen alle drie de onderzochte varianten op tafel.

Moeten er meer varianten worden onderzocht?

De vraag is of er energie of ambitie is bij andere partijen om bij te dragen. GL is bereid ook over andere samenstellingen na te denken. De verwachting ligt er ook vanuit de raad om dat de onderzoeken.

Opties zonder D66 zijn ook mogelijk vanuit de inhoud, maar achten we niet realistisch. We zien veel overlap in de uitdagingen waarvoor we staan en er was een goede samenwerking de afgelopen jaren. Daarom heeft het de voorkeur van GL om verder te gaan met D66 en PvdA. We zoeken daarbij naar de bevestiging op inhoud. Ons uitgangspunt blijft in principe de warmtepomp (PvdA, GL en D66) aangevuld met een andere partij, of partijen. Deze insteek is terecht vanuit de verkiezingsuitslag en de samenwerking van de afgelopen jaren.

GL is bereid meerdere gesprekken te voeren indien nodig. Wij zien de urgentie om spoedig uit deze impasse te komen en roepen ook andere partijen op hieraan bij te dragen.

3. VVD (Dhr. Van Kessel)

Wat is de verklaring voor de impasse en wat is er nodig om hieruit te komen?

Hier hebben we net een debat over gehad. Zwartepieten gaat niet helpen om eruit te komen. De VVD denkt dat het niet goed is gegaan omdat er geen externe verkenner was aangesteld. Het is moeilijk gebleken voor de PvdA om de pet van verkenner en de pet van politieke partij van elkaar te scheiden.

Het eerste gesprek dat de VVD heeft gevoerd met de PvdA was heel aangenaam. Daar heeft de VVD een propositie neergelegd hoe de VVD de drie grootste partijen kan helpen aan een meerderheidscoalitie met respect voor de progressieve, sociale meerderheid. Op veel punten kunnen we elkaar vinden. Je verwacht na dat gesprek dan een advies. Duidelijkheid over welke varianten aanvullen tot een stabiele meerderheid. Een stabiele coalitie die op ruime meerderheid kan rekenen.

Het tweede gesprek leek meer op een onderhandeling. Niet of we elkaar op relatie kunnen vinden, maar meer of we er inhoudelijk uit kwamen met elkaar. Dit leidde echter niet tot een conclusie. In een derde ronde gesprek met het hele motorblok (PvdA, GL, D66) werden varianten tegen elkaar uitgespeeld. Hier zijn geen verslagen van gemaakt. De vraag is of er niet te ver door onderhandeld is. Van een situatie met drie voorkeursvarianten zijn ze in een situatie van geen varianten gekomen, omdat het motorblok zichzelf uit elkaar speelde. Het is pijnlijk dat ze daar niet uitgekomen zijn. De VVD heeft samen met Jouw Haarlem de motie opgesteld die leidt tot dit proces. De rol van politieke partij en verkenner gaan niet goed samen. Een externe verkenner is de goede weg vooruit.

Welke mogelijke coalities moeten er worden onderzocht (naast de drie onderzochte)?

De VVD kijkt graag naar de uitdagingen in de stad en welke partijen bereid zijn mee te doen deze uitdagingen op te pakken. De meest voor de hand liggende coalitie qua aantallen PvdA, GL, D66, VVD (23) zou als optie moeten worden onderzocht. Hier is een blokkade opgelegd door PvdA, en misschien ook door GL, maar dat laatste weten we niet zeker. De VVD vindt het van belang dat GL zich ook uitsprekt over onze voorkeursvariant. De blokkade van de PvdA is niet op inhoud, maar wat is hier wel de reden van?

Welke volgende stap ziet u voor zich?

De VVD is bereid om met alles mee te denken en mee te werken, maar is er wel een voorstander van om eerst te kijken wie met wie om de tafel gaat, voordat naar de inhoud wordt gekeken. Ook omdat in het proces hiernaartoe een aantal fouten zijn gemaakt die anders hadden gekund. Dooronderhandelen met drie varianten tegelijk, met allemaal (motorblok) een andere voorkeur, is lastig.

Zou een hoofdlijnen document (two pager) behulpzaam zijn voor het proces?

Voordeel van onderhandelen op basis van een document op hoofdlijnen (two pager) is er ook. Maar de vraag is of dat leidt tot stabiliteit, of een te grote groep kleine partijen. De VVD is van mening dat Haarlem gebaat is bij een stabiel bestuur om de bekende en onbekende uitdagingen aan te kunnen. Een stabiel bestuur dat snapt wat regeren is. We weten als VVD hoe het is zo te regeren, en ook verantwoordelijkheid te nemen voor de onbekende uitdagingen (Oekraïne, corona etc.).

Wat zijn de belangrijkste inhoudelijke punten voor u?

Wonen, betaalbaarheid van de zorg, financiën, bereikbaarheid en mobiliteit, en klimaat. Voorbeeld is het actieplan Groen uit Rotterdam. De VVD kan uitvoering geven aan een vergelijkbaar plan, hier in Haarlem. Wonen: we zien dat er veel meer woningen bij moeten worden gebouwd. De VVD heeft daarom als geste gedaan niet moeilijk te doen over de mix hierin, die door de raad is vastgesteld. Over 4 jaar herijken we of de mix in orde is of niet. Bereikbaarheid: de VVD wil een aantal kruispunten aanpakken die liggen om de stad. Dat zorgt voor doorstroming rond en niet door de stad, zodat het centrum autoluwer kan worden. Als je dat doet maakt je het voor de fietsers veiliger. Veiligheid: de VVD wil actieplannen voor parken, scholen en tolerantie (voor iedereen veilig). Op al deze zaken kan de VVD instappen en kunnen we een heel eind komen. Dat is wat we hebben neergelegd als openingsbod. Het is aan andere partijen of ze daarop in willen gaan.

Moeten er naast meerderheidscoalities nog andere varianten worden onderzocht? Eventueel een minderheidscoalitie?

Voor de VVD moet het een meerderheidscoalitie zijn. De voorkeur van de VVD is het motorblok plus VVD. Een tweede variant is dezelfde samenstelling, plus het CDA. Indien het CDA erbij is, zijn zowel CDA, D66 en VVD in zichzelf niet nodig voor een meerderheid. Deze variant heeft een brede vertegenwoordiging in de raad, is voortgang van het huidig college en tegelijkertijd ook vernieuwing. Verder is de VVD bereid om mee te praten en het gesprek hierover aan te gaan. De vier grootste partijen horen er gewoon bij.

4. Partij voor de Dieren (gesprek heeft digitaal via Teams plaatsgevonden) (Mevr. Van den Broek)

Wat is de verklaring voor de impasse en wat is er nodig om hieruit te komen?

De PvdD heeft zich verbaasd over een aantal zaken. Met name het gemak waarmee sommige partijen uitgaan van het voortzetten van de huidige coalitie. Maar iedereen had een andere voorkeursvariant. Zo hecht als het lijkt is het motorblok niet. Het ene moment kreeg je het idee we gaan gewoon door, en een ander moment was er toch weer een andere voorkeur. Er werd gezegd dat men er op inhoud wel uit zou komen, maar toch strandde het op de poppetjes en hoeveelheid poppetjes. Normaal doe je dat als sluitstuk en is de inhoud leidend.

Het is lastig om uit de impasse te komen. De PvdD heeft de indruk dat D66 met meer aanvullende eisen is gekomen, en daarmee stuurt op de voorkeursvariant met VVD. Voor de PvdD zou dit achteruitgang zijn ten aanzien van duurzaam beleid. De PvdD ziet de urgentie in de uitvoering, maar ziet ook dat het op punten scherper, groener en diervriendelijker kan. We hebben zorgen dat de urgentie vertroebeld wordt door poppetjes, posities en portefeuilles. De PvdD is nieuw, men weet wat belangrijk is voor ons. Besturen is voor de PvdD geen doel op zich, invloed kan ook op andere manieren worden uitgeoefend. Wel staan we open voor het gesprek.

Welke volgende stap ziet u voor zich?

Het niet over wethouders en portefeuilles hebben. Eerst een akkoord op hoofdlijnen opstellen. Indien men akkoord is dat we het over de inhoud eens kunnen worden, praat dan pas over de randvoorwaarden. PvdA, GL en D66 zijn logisch als eerste aanzet hiervoor. Maar of ze dit zelf ook nog zo zien is de vraag. Na het akkoord op hoofdlijnen kunnen we kijken wie het beste bij welke thema's aan kan sluiten.

De PvdD ziet dit niet als regentesk, maar juist als het geven van ruimte voor inbreng van andere partijen. De PvdD zou mogelijk zelf aansluiten indien de basis goed (groen) is. Dat is niet tekenen bij het kruisje, maar eerder een moment van ruimte en erkenning, als opening van het gesprek.

Moeten er naast meerderheidscoalities nog andere varianten worden onderzocht?

De PvdD heeft als enige tegen de motie gestemd, omdat een meerderheidscoalitie geen doel an sich zou moeten zijn. Het motorblok kan ook kijken op onderwerpen met welke samenstelling zij kan samenwerken. Een basisakkoord op een aantal grote onderwerpen, zoals klimaat, zorg etc. met wisselende meerderheden. De PvdD denkt dat de overlap in programma's best goed in kaart is bij iedereen. Zoeken naar constructieve meerderheden als een optie sluit de PvdD daarom ook niet uit. Er is sprake van een nieuwe realiteit, de periode van grote machtsblokken is op zijn retour.

De variant met SP en Jouw Haarlem is interessant qua sociaal beleid, biodiversiteit en groen. Een variant met AP is ook interessant omdat AP ook op klimaat en groen actief is. De variant met VVD is in cijfers stabiel, maar het risico is dat het dan te veel twee blokken wordt.

Een andere optie is zonder D66, vergelijkbaar met wat in Groningen is gebeurd. Dan heb je 6 of 7 partijen: PvdA, GL, PvdD, SP, JH, AP (20 zetels). De PvdD zal met open vizier naar alle varianten kijken en toetsen op de inhoud en beoordelen in hoeverre zij hier een goede bijdrage aan kan leveren.

Hoe doen we recht aan de verkiezingsuitslag?

Door niet per definitie door te gaan met de huidige coalitie aangevuld met CU. De coalitie heeft zetels verloren. Er is een brede en verse blik nodig. De PvdD ziet graag een groen en progressief college.

De PvdD hoopt op zelfreflectie bij de partijen die een hoofdrol hebben gespeeld bij wat er mis is gegaan. Het tonen van die nieuwe bestuurscultuur.

5. ChristenUnie (Dhr. Visser)

Wat is de verklaring voor de impasse en wat is er nodig om hieruit te komen?

Er zijn drie varianten op tafel gelegd door de PvdA. Alle varianten kunnen. CDA, ChristenUnie en AP hebben gezegd dat als ze meedoen ze ook meedoen in een college. Bij D66 blijkt ongemak te zitten over de verhouding groot en klein. Dit is eerder in het proces niet uitgesproken. Daarnaast is pas laat in het proces door D66 gezegd dat ze alleen met VVD wilde samenwerken. Onder druk van PvdA en GL is dit losgelaten. Toen is door D66 aangedragen dat ze tegen deeltijdwethouderschap zijn en is de eis van twee wethouders voor de grote partijen op tafel gelegd. Dit is overigens pas gebeurt nadat de derde ronde van gesprekken al was geweest.

De ChristenUnie heeft in de derde ronde van gesprekken nog een beetje het gevoel gehad aan een schoonheidscompetitie deel te nemen waarbij bewezen moest worden dat CDA en ChristenUnie erbij horen. De wens van D66 voor een gezamenlijke wethouder van CDA en ChristenUnie kwam achteraf en was een verrassing.

Afgelopen raadsvergadering werd er weer gesproken over deeltijd wethouders. Volgens de ChristenUnie kan dat werkbaar zijn rond 0,7/0,8 fte. Ook D66 leek een opening te bieden voor deeltijdwethouders. De ChristenUnie heeft hierover navraag gedaan. Wij begrijpen het zo dat D66 de wens heeft elke wethouder hetzelfde deeltijdpercentage te betalen.

De ChristenUnie ziet geen inhoudelijke problemen voor de voorgestelde coalitie. En ook op persoonlijk vlak zijn de verhoudingen goed. De variant over het midden (de huidige coalitie + ChristenUnie) is op inhoud het meest voordehand liggend. Mocht de huidige variant niet lukken dan komt een linkse coalitie in beeld of een coalitie met VVD in plaats van D66.

De ChristenUnie wenst een stabiel bestuur, dat vier jaar de rit kan uitzitten, ambitieus is en dingen geregeld krijgt. Met onderling vertrouwen in het team. De huidige coalitie heeft het bewezen, dus het is logisch om daarmee door te gaan. Bij een minderheidscoalitie krijg je altijd strijd en spanning.

Welke volgende stap ziet u voor zich?

De combinatie met de CDA en ChristenUnie is logisch, en we kunnen er nog steeds uit komen. Eerst is een gesprek nodig met D66 over wat ze willen. Het gaat nu ook over de verhouding tussen de grote partijen. Andere mogelijke combinatie is PvdA, GL, VVD plus kleinere partijen. Dat kunnen dan zijn CDA met ChristenUnie of AP of SP samen met Jouw Haarlem. PvdD als kleine partij toevoegen kan ook nog. Een helemaal andere optie is volledig over links.

Het zou kunnen helpen een two pager op te stellen. Het is helder waar de spanning op inhoudelijke thema's zit: bij de VVD op mobiliteit en sociaal domein. Met SP en Jouw Haarlem op marktwerking, Jeugdzorg aanbestedingen etc. Bij de bestaande coalitie zat die spanning vooral op de woningmarkt.

Dat was het enige punt waar je het echt af en toe zag knetteren. Aandachtspunt bij de varianten met de VVD is dat juist op de voor de VVD belangrijke punten een raadsmeerderheid een andere visie heeft. De VVD zal daarop moeten inleveren.

Er zit wel een risico in het opstellen van een basisakkoord. Partijen kunnen zich voelen als een aanhangwagen. Stukken kunnen dan worden vergeleken om te kijken wat partijen hebben binnengehaald. Dat moet worden voorkomen. Een andere optie is om varianten op tafel te leggen die sterker van elkaar verschillen en partijen daaruit te laten kiezen. Bijvoorbeeld naast de huidige variant PvdA/GroenLinks/D66/CDA/ChristenUnie een variant over links (zonder VVD en D66) en een variant waarin de VVD zit in plaats van D66.

Theoretisch zou een minderheidscoalitie kunnen maar het is in de ogen van de ChristenUnie waarschijnlijk niet stabiel genoeg op de langere termijn. Meer ruimte voor de raad is goed, maar het risico is groot dat collegepartijen dan gaan shoppen in de raad en dat dit leidt tot ongemak binnen de coalitie. Een minderheidscoalitie is ook niet logisch nu er voldoende reële opties met een meerderheid zijn om uit te werken.

Hoe doen we recht aan de verkiezingsuitslag?

De ChristenUnie ziet de uitslag als stabiel. GroenLinks had 9 zetels, maar dat waren 2 restzetels. Die zijn één op één naar de PvdD gegaan, met dezelfde kleur. PvdD had zelfs bijna een derde zetel. De derde zetel van GroenLinks is naar de PvdA gegaan. De verdeling op links is dus gelijk gebleven. Enige wat je kan zeggen dat het CDA heeft verloren, maar dat is grotendeels een landelijke trend. Op het totaal is er iets naar links opgeschoven (o.a. door extra zetel van Jouw Haarlem ten koste van Trots). Nog steeds is er een linkse meerderheid in de raad. De ChristenUnie zit ook links van het midden.

De drie varianten die besproken zijn liggen formeel niet meer op tafel, maar dat wil niet zeggen dat ze niet kunnen. Bij PvdA is best iets stuk gegaan op de opstelling van D66 ten aanzien van de mogelijke deelname van de VVD en ten aanzien van het aantal wethouders. Van de andere twee opties is de vraag of de optie met SP en Jouw Haarlem op inhoudelijke gronden voldoende draagvlak kan rekenen bij PvdA, GroenLinks en D66. De ChristenUnie ziet nog wel ruimte voor de variant met CDA en ChristenUnie. Deze optie sluit goed aan bij de samenstelling van de raad. Anders moet naar andere varianten worden gekeken. Voor een variant “over links” zijn er naast PvdA en GroenLinks minimaal 4 partijen nodig: PvdD, SP, JH, ChristenUnie, AP of CDA. Dit zou een optie kunnen zijn. Een andere optie is D66 inruilen voor VVD. Bij deze optie zit, als de ChristenUnie hiervoor in beeld zou komen, bij de ChristenUnie wel zorg over het sociaal domein en rond mobiliteit. Eventuele deelname aan een dergelijke coalitie hangt dan ook sterk af van het programma.

De ChristenUnie is bereid om mee te doen aan een college waarbij de inhoudelijke koers en stabiliteit van de coalitie voorop staan. Dit vraagt om vertrouwen dat we het met elkaar gaan doen. Het verleden bewijst wel iets. Mocht er sprake zijn van deelname door partijen die in het verleden met enige regelmaat er met een gestrekt been in gingen vraagt het om de knop om te zetten.

6. Actiepartij (Dhr. van Leeuwen)

Wat is de verklaring voor de impasse en wat is er nodig om hieruit te komen?

AP kan niet zeggen hoe we in deze impasse zijn aanbeland. Van de eerste twee gespreksronden is verslag gedaan, van de derde ronde o.l.v. mevr. Langenacker niet. Dat heeft een verkeerde indruk gewekt, zeker nu AP in de brief van PvdA heeft moeten lezen dat én het verkenningsproces gestrand is én AP in de 6-partijen variant (notabene de voorkeursvariant van zowel PvdA als GL) is afgefallen. AP had het chique gevonden als we de argumentatie hieromtrent hadden vernomen: waarom zou wél kunnen worden doorgegaan met CDA en CU en niet met AP? Er kwamen in de drie gespreksronden geen onoverbrugbare inhoudelijke verschillen naar voren, integendeel. Het idee moet toch zijn samen de stad te besturen, en hier is gegeven de verkiezingsuitslag ook alle gelegenheid voor. Indien de impasse puur valt te herleiden tot een machtsvraag (welke partij krijgt hoeveel wethoudersposten?) dan moet dat toch te overbruggen zijn? AP vermoedt dat een groot deel van het probleem daarin zit.

Indien daarnaast de inschatting juist is dat D66 liever met de VVD doorgaat, zegt D66 vaarwel tegen wat er de afgelopen 8 jaar mede door D66 zelf in gang is gezet. Voor Haarlem wordt dat naar onze smaak dan teveel een ruk naar rechts.

Ondanks de impasse zien wij desondanks een behoefte aan, maar ook een mogelijkheid tot een progressieve coalitie. Die is logisch met GL en PvdA. Daar hoort wat ons betreft ook D66 bij. Alleen de indruk is dat D66 misschien toch een andere koers lijkt te vragen. Maar welke dat is, is niet duidelijk.

Welke volgende stap ziet u voor zich?

AP was kritisch over de uitvoering van het coalitieakkoord Duurzaam Doen, maar we willen er in hoofdlijnen inhoudelijk wel mee verder. Dat wil zeggen: vooral uitvoeren wat afgelopen jaren in gang is gezet, waar nodig aangescherpt. We moeten de stad niet opscheppen met weer nieuwe plannen die onder de onzekerheden die op ons afkomen (gevolgen van coronacrisis, oplopende inflatie, energiearmoede, krapte op de arbeidsmarkt, oorlog in Europa) vooral geld kosten en (net als in de tijd van de financiële crisis) in de la verdwijnen of onnodig vertragen.

Vanuit de oppositie hebben we op diverse terreinen goed kunnen samenwerken met alle coalitiepartijen. Dus: ga door en voeg (bij voorkeur progressieve) partijen toe. Zorg voor een goed bestuur dat vooruit kan.

AP past bescheidenheid, maar we geven graag invulling aan een mogelijk progressief akkoord en dito samenwerking. Dat doen we niet door alleen te tekenen bij het kruisje: we doen of mee in het college, of helemaal niet. Het is aan de grote drie om antwoord te geven over wat dat betekent voor

de zwaarte van de deelname van eenieder in het college. Meest prangende vraag: willen zij wel gedrieën samen verder?

Zou een hoofdlijnen document (two pager) behulpzaam zijn voor het proces?

AP ziet desgevraagd het schrijven van een hoofdlijnen document niet als regentesk of fait accompli. Het kan goed zijn een gemeenschappelijk beeld te schrijven in de vorm van een two pager. Daarmee wordt echter wel het uitgangspunt om in te steken op een meerderheidscoalitie losgelaten. Er zullen veel meer partijen opnieuw betrokken gaan worden, terwijl de inhoudelijke verkenning in ronde één al veel heeft opgeleverd. Met het oude coalitieakkoord Duurzaam Doen als onderlegger kun je toch snel tot een hoofdlijnen document komen. Op thema's moeten de partijen uit de vorige gespreksronden elkaar toch kunnen vinden en met input van andere (progressieve) partijen is er zeker uit te komen. AP ziet dit meer zitten dan een stap waarbij alle mogelijke varianten weer worden verkend.

Als PvdA, GL en D66 dat willen kunnen ze op wisselende meerderheden rekenen. Onnodig wankel lijkt ons maar het kan. Als de bottleneck echter is dat (1 of meer van deze) partijen een andere inhoudelijke koers wil varen moet men zich daarover eerst maar eens uitspreken. Tot op heden heeft AP dit niet gehoord.

Er is gesproken over drie varianten. AP wil een progressieve koers varen en daarin zijn andere varianten mogelijk (en in ronde 1 door ons en andere partijen ook voorgesteld). CDA, AP en CU zijn geen blok, hebben zich althans niet zo als variant aangeboden. Denken in blokken werkt wat ons betreft ook niet: AP wil zich verhouden tot alle deelnemers in een coalitie, niet slechts tot enkele (kleinere) partijen. Dat betekent dus: samenwerken met alle deelnemers.

Met een combinatie van partijen uit de (gezamenlijke) drie varianten moet bestuurd kunnen gaan worden. Partijen die af zijn gevallen om inhoudelijke redenen hoeven niet opnieuw te worden betrokken, maar partijen die inhoudelijk wel hadden gewild maar een akkoord op hoofdlijnen wensten, of een minderheidscoalitie, zouden er wel bij betrokken kunnen worden. Wij denken hier programmatisch bijv. aan PvDD.

Het motorblok (PvdA, GL, D66) plus alleen VVD is hoe dan ook voor AP niet progressief genoeg.

AP weet desgevraagd niet hoe ze zichzelf aantrekkelijker zou kunnen maken teneinde deel te nemen aan een progressieve coalitie. De eerste gesprekken waren zeer op hoofdlijnen. Hierin zijn geen inhoudelijke of personele knelpunten benoemd. Waarom AP is afgevallen blijft dus gissen. Steun verlenen aan een coalitieakkoord zonder feitelijke deelname ziet AP niet voor zich, dat is geen positie. We zijn bereid tot (deeltijd)wethouderschap, maar over het hoe moet dan gesproken worden. Sowieso lenen diverse thema's zich uitstekend voor een deeltijdwethouder: dat maakt die thema's wellicht ook zichtbaarder. Enkele voorbeelden zijn: Nieuwe Democratie, Burgerparticipatie, Cultuur.

Helemaal over links als variant is een inhoudelijk interessante gedachte, maar die komt niet tot een ruime meerderheid. We moeten ook denken aan de bestuurbaarheid van de stad. Gaat dat lukken met niet alleen veel partijen (minimaal hetzelfde aantal van 6 partijen zoals in de variant waar AP moest afvallen, maar dan met een krappere meerderheid), maar ook met wellicht onbekende nieuwkomers? Dat is best een gok. Je moet elkaar vasthouden, ook als het tegenzit (denk aan de Jeugdzorg die voor het welslagen in grote mate afhankelijk zal zijn van de, naar het zich laat aanzien afnemende rijksbijdragen). De vraag is of dat lukt.

Het lijkt onvermijdelijk dat of D66, of VVD, zal meedoen in de coalitie. Voor D66 geldt onze oproep: kijk goed naar wat je afgelopen jaren in gang hebt gezet, ga daar voor, en laat het niet uit je handen lopen. Een progressieve koers van D66 samen met VVD lijkt ons onmogelijk, die sluiten wij dan ook uit. Ook FvD en BvNL zien wij niet in de coalitie komen. Verder is alles open. Een minderheidscoalitie wordt door AP niet uitgesloten wanneer een meerderheidsvariant echt niet blijkt te kunnen. Maar wij zien deze als wel haalbaar, dus dat zou toch de eerste keuze moeten zijn.

7. SP/Jouw Haarlem (Dhr. Kuin / Dhr. Aynan)

Wat is de verklaring voor de impasse en wat is er nodig om hieruit te komen?

Naar onze mening moet de verkiezingsuitslag leidend zijn voor de vervolgstappen, en niet zoals het nu lijkt te gaan, het voortzetten van dezelfde coalitie eventueel aangevuld met CU. Iedereen mocht de afgelopen weken zijn zegje doen, maar voortzetting van de huidige coalitie blijkt voor de initiatiefnemer het uitgangspunt te zijn geweest.

Wat ons betreft is voortzetting van de huidige coalitie de optie die pas als laatste in beeld zou moeten komen. Daarnaast kan het, gezien de uitslag, ook niet zo zijn dat een nieuwe coalitie het beleid ongewijzigd voortzet. Deze coalitie heeft op 16 maart namelijk netto 4 zetels verloren. Doorgaan met dezelfde partijen (aangevuld met CU) die hetzelfde beleid willen voortzetten, zou een schoffering van de kiezers zijn.

De ontkenning van deze werkelijkheid is de verklaring voor de impasse; erkenning hiervan is de weg uit de impasse.

De andere 'verkende' optie, met ons (SP+JH), is de afgelopen weken niet serieus onderzocht. SP en Jouw Haarlem hebben elkaar direct na de verkiezingen gevonden op de drie speerpunten; herstel van vertrouwen tussen burger en overheid, zorg en wonen. Om dit te realiseren en een sociaal-progressieve coalitie mogelijk te maken, hebben we besloten samen op te trekken en zijn we bereid om onze 4 zetels gezamenlijk in te brengen. In het eerste gesprek hebben we aan de PvdA onze drie speerpunten mogen toelichten, maar daar helaas geen reactie op gekregen. In het vervolggesprek met PvdA, GroenLinks en D66 mochten we dat nog een keer doen, maar werd vooral onze oppositierol van de afgelopen jaren bekritiseerd. Waarom hadden we tegen bepaalde voorstellen gestemd? Er is geen open gesprek gevoerd over de inhoud en onze speerpunten. Het was dan ook merkwaardig om via de brief van de PvdA, die aan de gehele raad gericht was, te moeten vernemen dat de optie met ons zonder reden was afgefallen en volgens de PvdA ook niet verder onderzocht hoefde te worden.

Welke volgende stap ziet u voor zich?

Wat ons betreft komen we uit de impasse als de PvdA haar blokkades opheft. In de brief aan de raad stellen zij namelijk dat de twee andere opties (met respectievelijk de VVD en met ons) zijn afgevallen, terwijl in ieder geval die met ons, niet serieus is onderzocht. En dat is merkwaardig als we horen en lezen dat de PvdA en GroenLinks een links-progressieve coalitie willen. En nog merkwaardiger is het na lezing van de verslagen waarin ze zelf opmerken dat de standpunten van SP en Jouw Haarlem het dichtst bij die van de PvdA liggen. Een keuze voor voortzetting van de huidige coalitie met het CDA is, gezien de verkiezingsuitslag, de laatste optie. De verkiezingsuitslag moet het startpunt zijn en niet het voortzetten van de coalitie.

Moeten er naast meerderheidscoalities nog andere varianten worden onderzocht?

Een minderheidscoalitie is wat ons betreft onwenselijk en onnodig. Gezien de versnippering in de raad met 15 fracties, moet er een coalitie komen met bij voorkeur een zo ruim mogelijke meerderheid, met het liefst meer dan 20 zetels.

Hoe doen we recht aan de verkiezingsuitslag?

Zoals eerder gezegd moet de eerste constatering zijn dat naar aanleiding van de uitslag continuering van dezelfde coalitie met hetzelfde programma ongewenst is. De tweede constatering is dat de raad na 16 maart weer iets sociaal-progressiever is geworden, waarbij een nog ruimere sociaal-progressieve meerderheid ontstaan is. De derde constatering is dat, gezien de versnippering, blokkades op 1 of meerdere coalitie-varianten onwenselijk zijn. Wijzelf kennen dan ook geen blokkades; ook een coalitie met PvdA, GroenLinks, D66, VVD, SP+JH is wat ons betreft bespreekbaar.

Wat zijn de belangrijkste inhoudelijke punten voor u?

Voor Jouw Haarlem en SP zijn er drie speerpunten die we, in welke coalitie-variant dan ook, willen terugzien.

1. Herstellen van vertrouwen met de burger. Dat betekent d.m.v. goede participatie invloed van de burger organiseren (volgens de Participatiewijzer van de Ombudsman) en het bindend verklaren van referendumuitslagen.
 2. Zorg: einde maken aan de aanbestedingen; dat betekent geen concurrentie, maar samenwerking. En geld-voor-zorg-moet-naar-zorg, niet naar winsten van zorgaanbieders. Omdat we beseffen dat het een en ander al loopt, willen we een QuickScan om te kijken wat voor aanpassingen er nog mogelijk zijn; we onderstrepen nogmaals dat niemand gehouden is aan het onmogelijke!
 3. Wonen: het snel realiseren van een 'flexwijk' d.m.v. modulebouw, en het verlagen van woonlasten bijvoorbeeld d.m.v. lagere energierekening door het plaatsen van zonnepanelen.
- SP en Jouw Haarlem zijn 'samen uit, samen thuis', en beide bereid tot een gesprek over deeltijd wethouderschap.

Zou een hoofdlijnen document (two-pager) behulpzaam zijn voor het proces?

Het zou goed zijn als de verkenner een inhoudelijke two-pager opstelt. Het uitgangspunt in de two-pager zou wel moeten zijn dat er, gezien de uitslag, wat moet veranderen. Daarbij zou het herstellen van het vertrouwen met de burger de basis kunnen zijn.

8. Hart voor Haarlem (Mevr. Van Zetten)

Wat is de verklaring voor de impasse en hoe hieruit te komen?

Het blijft onduidelijk waarom de PvdA na al die jaren nog steeds de VVD uitsluit.

Een half jaar geleden heeft Floor Roduner aangegeven niet met de VVD samen te willen werken. Dat speelt nu wel een rol. Er is een barrière voor de VVD om mee te doen aan dit college. Terwijl de uitslag duidelijk is. Vier grote partijen, en de rest is versnipperd. Het CDA heeft verloren, ook wethouders tussentijds, dus zou uitgespeeld moeten zijn. De VVD wil er alles aan doen mee te doen en ze hebben een goede kandidaat voor het college. HvH vindt dat je ook moet kijken naar de personen die het moeten doen. De PvdA is de kleinste partij ooit die de grootste is. Conclusie: men moet over al dit soort zaken heen springen, het gaat om het algemeen belang.

PvdA en GL geven aan dat de uitslag duidelijk is, daar ben ik het niet mee eens. De helft van de kiezers is thuisgebleven. Hoe zorgen we dat die mensen aangehaakt blijven? Het gaat niet alleen de linker kant op. Daarbij heeft de huidige coalitie verloren.

Welke volgende stap ziet u voor zich?

Eerstvolgende stap is een diep gesprek met de PvdA, wat is precies het probleem? Het ligt niet voor de hand dat PvdA en GL elkaar loslaten. Er komt een enorme opdracht aan voor het volgende college. Daarom moeten er ook goede mensen in het nieuwe college komen, mensen die de zaak verder helpen en die zitten ook bij de VVD. HvH heeft ook een goede kandidaat in de aanbieding en zoals al eerder gezegd kunnen wij prima samenwerken met OPH.

Hoe doen we recht aan de verkiezingsuitslag?

Iedereen haalt eruit wat hij wil zien. De uitslag is: 4 grote partijen en de grootste partij is nog nooit zo klein geweest. De uitslag is inderdaad vrij links. De VVD is ook niet heel erg rechts hier. De uitslag is in ieder geval niet dat we doorgaan met wat het was. Doorgaan met CDA doet geen recht aan de verkiezingen.

De keuze om CDA aan te vullen met CU om zo tot meerderheid te komen vinden wij gezocht en geen recht doen aan de verkiezingsuitslag. Met SP en JH idem. JH heeft twee zetels kan ik nog begrijpen maar van de SP hebben we weinig gezien de afgelopen jaren, en daarom zijn zij ook niet direct een logische partner. Drie partijen met de VVD is het meest voor de hand liggend.

Moeten er naast meerderheidscoalities nog andere varianten worden onderzocht?

Ze moeten eruit komen met D66 en de VVD. Ik begrijp de angst voor een blok D66 VVD ook niet, gezien een meerderheid GL PvdA. Scharrelen met meerdere partijen kan, maar verkleint de slagkracht, dus tweede keus. OPH en HvH zijn ook een stabiele partijen. Een minderheidscoalitie zou kunnen, maar vereist heel goede afspraken. Waarin houdt je elkaar dan vast? Dat vraagt om vakmanschap.

Voordeel is wel dat het ruimte geeft aan de oppositie.

De PvdA moet de komende tijd goed bij zichzelf te rade gaan. Een two pager kan verstandig zijn. Daarin worden we concreet wat we de komende tijd moeten bereiken en wie daarbij past. De grote drie partijen daarvoor bij elkaar zetten is verstandig.

Als alternatief zou net zo goed OPH en HvH samen kunnen functioneren. We kunnen erover praten maar het lijkt mij niet de eerste optie. We zouden naar een akkoord moeten streven dat niet dichtgetimmerd is, dus een hele grote meerderheid is niet per se nodig. Kijk naar het algemeen belang en houd rekening met de crisis die eraan komt.

9. OPHaarlem (Dhr. Procee)

Wat is de verklaring voor de impasse en wat is er nodig om hieruit te komen?

Onze blik is zijdelings, aangezien we niet directe getuige zijn geweest toen het proces in deze impasse is geraakt. In het proces is te snel gezocht naar een oplossing. Er had iets meer stil gestaan kunnen worden bij de breedte van de mogelijkheden. De indruk die ik heb is dat het vooral in de drie partijen die de warmtepomp zouden moeten vormen er iets niet goed is gegaan. We hebben een gesprek gevoerd met de PvdA en zijn daarna niet meer uitgenodigd voor gesprek. Rest van de waarneming is dus uit de stukken. Ons beeld is een impasse tussen PvdA en D66 door een verschillende kijk op de mogelijkheden.

Wat nodig is, is goed kijken naar de uitslag en hoe die te duiden. Breed kijken, want geen enkele partij is noodzakelijk voor een coalitie. Het uitgangspunt van het blok moet worden losgelaten. De uitslag is wat betreft OPHaarlem dat Haarlem een progressief liberaal profiel heeft, en in de volle breedte partijen zijn verkozen. De voorgaande coalitie heeft zetels verloren. Doorgaan lijkt daarom niet logisch, terwijl die weg in eerste instantie wel lijkt te zijn gekozen. OPHaarlem ziet een breder raadsakkoord zitten. Ook zijn we beschikbaar voor deelname aan een coalitie.

In de uitslag komt de onderstroom dat er beter geluisterd moet worden naar de inwoners van Haarlem terug. In de vorige coalitie is dit onvoldoende gedaan. Het gaat er vooral over hoe je dit gaat invullen op een manier waarop bewoners ook het gevoel hebben erbij te horen.

Welke volgende stap ziet u voor zich?

OPHaarlem is niet tegen een hoofdlijnenakkoord, maar dit draagt hetzelfde probleem in zich als voorheen: namelijk voorsorteren op een bepaalde richting. Wie gaat het doen en hoe pak je het proces aan, hoe zorg je voor vertrouwen in dat proces? Iemand moet de leiding hierover hebben die niet nadrukkelijk belang heeft, niet uit het college of uit de raad.

Moeten er naast meerderheidscoalities nog andere varianten worden onderzocht?

OPHaarlem is beschikbaar om verder te praten. Ook in de combinatie met HvH. Juist omdat we participatie belangrijk vinden en een financieel stabiel bestuur ondersteunen. Als we kijken naar de partijen waarmee gesproken is vallen we niet uit de toon. De warmtepomp plus OPHaarlem en HvH zou een optie zijn. Er zijn een paar kleine, maar goede en stabiele partijen. De CU bijvoorbeeld is ook een stabiele factor. Grosso modo zijn de verschillen niet heel groot, het gaat meer om persoonlijkheden en de ingegraven posities.

De CDA CU variant is niet passend bij de uitslag van de verkiezingen. De variant van SP en Jouw Haarlem kan. De VVD is ook niet raar om erbij te halen, maar het is wel belangrijk ook lokale partijen te betrekken. OPHaarlem kijkt liever welke lokale partijen ook goed bij een programma passen.

Lokale partijen brengen een lokale achterban mee. Die letten veel beter op impact op de inwoners, en dat helpt de stad verder. Dat geldt voor OPHaarlem als grootste lokale partij, maar ook voor AP, HvH, JH. Lokale partijen grijpen sneller in als er iets misgaat tussen bewoners en bestuur. Kortom begin burgers serieus te nemen ook als we anders beslissen.

Een stabiele meerderheidscoalitie is comfortabel maar een minderheid wil OPHaarlem niet uitsluiten. Maar eerst dient gezocht te worden naar een stabiele meerderheid.

OPHaarlem wenst een degelijk bestuur, ook financieel, dat goed luistert naar bewoners, zeker de kwetsbare. Daar zijn zeker stappen in te zetten.

10. CDA (Dhr. Dreijer)

Wat is de verklaring voor de impasse en wat is er nodig om hieruit te komen?

De impasse komt voornamelijk door een partij. D66 kon zich als enige partij niet in het voorstel vinden. D66 stuurt op twee wethouders (voor de grote partijen) en geen deeltijd wethouderschap. Na de vorige raadsvergadering leidt zeker dat laatste punt tot onduidelijkheid over de positie van D66. Kortom, de PvdA en Groenlinks hadden al een voorkeurscoalitie gemaakt, en daar kan D66 zich helaas niet in vinden.

Welke volgende stap ziet u voor zich?

Toch kijken of het mogelijk is om D66 te bewegen kan. Vanuit het CDA hebben we het nooit gehad over wethouderschap en stemrecht. We weten dat we een kleine partij zijn, maar er is zeker een werkbare modus te vinden. Maar daar is eerst consensus over de samenstelling van het college voor nodig. De afgelopen 4 jaar paste enorm bij het CDA. We willen dan ook graag door, deze koers continueren en invulling geven aan wat we in de stijgers hebben gezet (bijv. de ontwikkelzones). Dat kan met vier partijen, mogelijk aangevuld met AP of CU.

Het was verassend dat de AP van tafel viel. Wij hadden geen eerdere signalen hierover gehoord. Het is lastig om een coalitie te maken met veel partijen. We snappen dat de PvdA een keuze heeft gemaakt, maar waarom AP af valt, en CU door kan, dat weet ik niet.

Welke mogelijke coalities moeten er worden onderzocht (naast de drie onderzochte)?

Het CDA heeft de voorkeur om de coalitie die D66 heeft afgewezen alsnog te overwegen. Eventueel is het mogelijk D66 in te ruilen voor de VVD, daar is het CDA niet op tegen. Maar ze hebben wel een iets andere koers. De VVD beweegt naar links dus het is te doen. Ondanks onze bescheiden twee zetels wil het CDA er graag bijzitten. We zijn een partij op de inhoud en hebben bewezen goed samen te kunnen werken.

Een meer linkse variant waarbij D66 ingeruild wordt voor SP en Jouw Haarlem loopt inhoudelijk te veel uiteen. Daarom heeft dit niet de voorkeur van het CDA.

Moeten er naast meerderheidscoalities nog andere varianten worden onderzocht?

Een minderheidscoalitie heeft niet de voorkeur. Voortzetting van de huidige coalitie was ook goed geweest, dan moet je vaker dealen met de oppositie, wat een goede zaak is. Een minderheidscoalitie zie ik niet voor me. Een kleine meerderheid wel, dat zie ik als democratischer (i.v.m. opzoeken oppositie). Voor het CDA is 20 zetels in de coalitie voldoende maar we staan ook open voor aanvulling met CU en/of AP.

Hoe doen we recht aan de verkiezingsuitslag?

Het is logisch dat de grootste partij en de nummer twee het voortouw hebben. Er is sterk links gestemd, met groene ambities. Kortom weinig verschuivingen in de lokale voorkeur. De coalitie kan door, want we hebben nog steeds een meerderheid en qua totaal aantal stemmen is het nagenoeg gelijk gebleven. Het CDA interpreteert de uitslag dus zeker niet als een gebrek aan vertrouwen in de coalitie.

Zou een hoofdlijnen document (two pager) behulpzaam zijn voor het proces?

Met de VVD is meer op inhoud afgetast. Met het CDA niet, want iedereen weet dat dat wel goed zit. Het is een interessante suggestie maar ik durf niet te zeggen of dat leidt tot een coalitie. Het heeft ook te maken met personen etc.

In andere gesprekken is participatie genoemd als thema dat kan leiden tot spanning, hoe kijkt het CDA hiertegen aan?

We kunnen stellen dat participatie in Haarlem te vaak is mislukt. In trajecten hadden bewoners niet altijd de juiste verwachtingen en was het proces niet altijd goed georganiseerd.

Het CDA wil een wethouder indien het deelneemt aan het college, dat hoeft niet per se fulltime. Er valt ook te praten over stemverhoudingen. Dit is een gesprek voor later. We hopen dat we mee kunnen doen in de voortzetting van de coalitie, we zijn nog niet klaar met ons ambitieuze akkoord van 2018.

11. Trots Haarlem (Dhr. Van den Raadt)

Wat is de verklaring voor de impasse en wat is er nodig om hieruit te komen?

Trots heeft geen idee wat er is gebeurd. We hadden verwacht dat ze er snel uit zouden komen. Kennelijk schort het, en waarom dat weet ik niet. Trots heeft een keer in de gesprekken meegedaan en daarin ook het aanbod gedaan beschikbaar te zijn om mee te doen in een coalitie. Dat aanbod staat nog steeds indien het helpt dit proces vlot te trekken.

Welke volgende stap ziet u voor zich?

Helemaal opnieuw beginnen. Helemaal blanco. Het was logisch om te beginnen met de vier grote partijen, maar het is een probleem nu D66 een andere voorkeursvariant heeft. Wellicht is het een oplossing meer partijen erbij te betrekken of een minderheidscoalitie te onderzoeken.

Welke mogelijke coalities moeten er worden onderzocht?

Bij bespreking van de P&C-producten zijn moties volledig dichtgetimmerd en is al het geld al besteed door de coalitie. Ik zou zeggen laat wat geld voor de oppositie, dus misschien is een minderheidscoalitie wel goed. Dan moet je wel dealen met de raad. De optie van een minderheidscoalitie kan interessant zijn voor meer partijen.

Het probleem is dat de PvdA niet met de VVD wil. Maar als D66 en VVD zeggen dat ze niet met PvdA willen. Dan loopt het ook vast. GL, PvdA, D66 en nog wat kleine partijen kan ook, met bijvoorbeeld Trots erbij.

Moeten er naast meerderheidscoalities nog andere varianten worden onderzocht?

Bijvoorbeeld andere partijen in plaats van de CU, er zijn meer partijen met een zetel. Trots heeft een goed partij programma, heel groen, dus het sluit prima aan. Het lijkt erop alsof de grote partijen graag linksaf willen, maar rechts zijn er toch ook twee zetels gekomen (BvNL, FvD). Daar kan je ook naar kijken voor het geheel.

Trots positioneert zichzelf inhoudelijk rond het CDA.

Hoe doen we recht aan de verkiezingsuitslag?

Wat Trots zich afvraagt is wat de mensen willen die niet zijn gaan stemmen? Hoe geef je daar een goede stem aan. Dat kan bijvoorbeeld door te kiezen voor een minderheidscoalitie. Daarnaast is het goed om onderzoek te doen naar de reden van niet stemmers om niet te gaan stemmen.

Deels heeft het ook te maken met landelijke trends. PvdA is landelijk gezakt, maar doet het in Haarlem heel goed, de meeste PvdA leden wonen in Haarlem. De daling van GL was te verwachten. Er zijn weer nieuwe partijen bijgekomen die allemaal aanspraak maken op dezelfde koek, dus de puntjes worden kleiner. Het CDA verliest, maar is dat door lokaal of landelijk nieuws? Sommige partijen hebben gewoon ook een goede naam, bijvoorbeeld GroenLinks, dat helpt mee aan de aantrekkelijkheid want wie is er tegen groen en tegen links? Maar in de praktijk valt die linksheid best wel tegen.

Welke volgende stap ziet u voor zich?

In de variant met het CDA en de CU twijfel ik over de CU, die is niet nodig. M.b.t. de discussie over wethouders kan je in plaats van D66 twee wethouders te beloven ook aansturen op het toevoegen van een kritische partner (kleine partij) of samen met de CU, of alleen. Een vriend aan boord voor het evenwicht.

In de variant van PvdA, GL, D66 en VVD zijn flinke eisen aan de VVD gesteld, deze variant lijkt ook niet voor de hand te liggen.

Met betrekking tot het aantal partijen in de nieuwe raad praat Trots liever over diversiteit dan versplintering. Elk persoon zou zich moeten kunnen kandideren. Ook zonder partij, en dat is zowel lokaal als landelijk nog niet zo makkelijk. Trots heeft moeite met coalitie afspraken, bijvoorbeeld als je ziet dat raadsleden gedwongen worden vanuit de coalitie ergens voor of tegen te stemmen maar ze het hiermee niet eens zijn.

Zou een hoofdlijnen document (two pager) behulpzaam zijn voor het proces?

Dit kan handig zijn. En dat was ook het voorstel van Trots in de eerste ronde gesprekken. Partijen gaan praten en standpunten verdwijnen dan, dat is kiezersbedrog. Vraag de bevolking wat de punten

zijn die je mee wilt geven aan de coalitie. Trots is voorstander van een uitvraag aan de bevolking om te bepalen wat het nieuwe college echt moet doen.

In het proces was het net geweest om te vernemen waarom partijen bij gespreksrondes zijn afgevallen.

PvdA, GL en D66 zouden aan de lat moeten staan voor het opstellen van een hoofdlijnen document. Daarna kan het naar de raad met de vraag wie er mee doet. Trots kan leven met zo'n proces, omdat de uitkomsten niet vast staan en het nog steeds de conclusie kan zijn dat ze nooit bij elkaar moesten gaan zitten.

Tot slot wijst Trost op mensen die niet meer rond kunnen komen door armoede. Dit probleem verdient alle aandacht.

12. D66 (Mevr. Çimen)

Wat is de verklaring voor de impasse en wat is er nodig om hieruit te komen?

Elke partij heeft de eigen inbreng geleverd op basis van de verkiezingsuitslag, en haar voorkeuren uitgesproken. D66 is blij dat we de derde partij van Haarlem zijn geworden. We hebben geconsolideerd op het aantal zetels. D66 heeft inhoudelijk haar speerpunten neergelegd voor de komende vier jaar. Tegelijkertijd komen er ook nieuwe dingen op ons af die minder beheersbaar/voorspelbaar zijn en die leiden tot onzekerheid voor het stadsbestuur. Denk aan oorlog in de Oekraïne, landelijke bezuinigingen, financiering vanuit het Rijk etc. De komende vier jaar, verwacht ik, zullen ook voor Haarlem volatiel zijn. Daarom heeft D66 de wens een stabiele, gelijkwaardige meerderheidscoalitie te vormen. Op basis van de verkiezingsuitslag ligt het voor de hand dat dat de 4 grootste partijen zijn. De afgelopen twee periodes hebben we met vier partijen samengewerkt. Dat was plezierig en tegelijkertijd soms best lastig. Daarom is D66 niet happig om het aantal partijen uit te breiden. Het kan, daarom zijn we gaan bewegen in een variant met 5 partijen (CDA/CU), maar het heeft niet direct de voorkeur.

In de eerste ronde gesprekken is al snel de gemeenschappelijke conclusie getrokken dat 3 partijen de basis vormen voor een nieuwe coalitie. De impasse ontstond op het punt wie we daaraan toevoegen. D66 is bereid om op punten te bewegen om tot een werkbaar construct te komen. Een aantal overwegingen speelt daarbij wel een rol. Voor D66 zijn dat: stabiliteit en goede verhouding binnen de coalitie/college en het zoveel als mogelijk beperken van het aantal partijen. Binnen de drie varianten in de eerste ronde is minder gekeken naar de inhoud. De uitdaging komende periode voor D66 zit in de uitvoering/realisatie, daar hebben we de afgelopen periode onvoldoende op geleverd. D66 wil het vertrouwen van de burger terugwinnen door beter te presteren en dus te leveren.

Over wat werkbaar is en wat de voorkeursvariant is, zijn we het met elkaar niet uitgekomen. Bij D66 is het gevoel gebleven dat er veel mogelijkheden op tafel liggen. Vanuit de PvdA en GL is voorkeur voor de CDA variant heel duidelijk uitgesproken. Terwijl D66 de voorkeur heeft voor de VVD variant. We hebben daarom voorgesteld om zowel VVD als CDA aan de coalitie toe te voegen, maar dat vond men onnodig en niet werkbaar. Het is ons niet helemaal duidelijk geworden waarom. In de afgelopen rondes is onvoldoende naar voren gekomen wat de inhoudelijke belemmeringen zijn op al de varianten. Het lijkt dan ook vaak te zitten op beeldvorming en personen. De vraag voor ons allen is of je het aandurft om in een nieuwe constellatie aan de slag te gaan, of plus je de huidige coalitie op met zoals voorgesteld de CU.

De afgelopen raadsvergadering is voor het eerst echt een blokkade uitgesproken, namelijk op de combinatie D66 en de VVD. D66 begrijpt niet waar dit aan ligt. Het lijkt daarbij meer te gaan om gevoel dan dat er daadwerkelijk iets is gebeurd. Het is wat D66 betreft niet opportuun partijen/samenstellingen te blokkeren, gelet ook op de impasse waar we ons in bevinden. Zo zit D66 er ook niet in. Dat is de belangrijkste afdrank van D66 van de afgelopen weken.

De afgelopen vier jaar is er wel een gevoel van coalitie versus de rest ontstaan in de gemeenteraad. Dat hoor ik ook terug van de collega's in de raad. Als we dezelfde coalitie doorzetten, versterken we mogelijk dat gevoel, daar moeten we ons bewust van zijn. Dat hoeft geen factor voor partijen in hun besluitvorming te zijn, maar kan wel iets zeggen over de verhoudingen in de gemeenteraad in de komende 4 jaar.

Moeten er naast meerderheidscoalities nog andere varianten worden onderzocht (de minderheidsvariant)?

Dat is niet zo expliciet besproken in de fractie van D66. Het heeft niet de voorkeur, maar we sluiten het ook niet uit. Ook in het licht van de grote uitdagingen, zoals bouwen, zorg, stikstof, financiële ontwikkelingen etc. is het de vraag of dit wenselijk is. De vraag is hoe lang je het volhoudt als minderheidscoalitie. Dat kan ik niet inschatten. Bovendien geeft het een raar signaal af als je gaat voor een minderheidsvariant, terwijl partijen aangeven mee te willen doen.

Wat is de ervaring van D66 in de coalitie, en is er een reden om het anders te willen?

Nee. Het is niet dat we denken dat we er niet met elkaar uitkomen. De vorige coalitieperiode was met een krachtiger CDA. Dan heb je ook stevige, inhoudelijke discussies en een gezonde balans in de coalitie en het college. Met goede discussies en goede wil kom je overal wel uit. Ook voor de moeilijke keuzes hebben we de afgelopen jaren laten zien dat we hier gezamenlijk voor zijn gaan staan.

Zou een hoofdlijnen document (two pager) behulpzaam zijn voor het proces?

Dat kan een mogelijkheid zijn, omdat we het motorblok zien als de basis voor de coalitie. Een soort proeve van een regeerakkoord. Tegelijkertijd is het de vraag, niet op inhoud maar op verhoudingen, welk signaal je daarmee afgeeft aan de rest van de raad. Hoeveel ruimte is er dan nog om te sleutelen aan de uitgangspunten, hoeveel ruimte voor inbreng is er dan? Het zou niet goed zijn het signaal af te geven dat dat er niet is. Het mag nooit leiden tot tekenen bij het kruisje voor de aansluitende partij(en).

Hoe denkt u over de drie varianten waar geen overeenstemming over is?

De eerste variant is met de VVD, de tweede met SP en Jouw Haarlem en de derde is voortzetting van de huidige coalitie met CU en AP. Over de derde is aangegeven dat er ook een gedoogsteun optie hierbij mogelijk zou zijn. We hebben met z'n drieën (motorblok) uitgesproken dat wij onszelf zien als basis. We hebben elkaar bevestigd op elkaars voorkeursvariant. De PvdA had duidelijk een voorkeur voor CDA, CU en AP. GL gaf gelijk aan niet voldoende informatie te hebben voor de onderbouwing van de voorkeursvariant en de wijze waarop dit uitgelegd kon worden. Waarom bijvoorbeeld niet samenwerken met de PvdD, maar wel met de VVD? Toen hebben we een tussenstap georganiseerd. Met z'n drieën zijn we in gesprek gegaan met de verschillende varianten. Waarbij we partijen bevestigd hebben op onze beelden, aannames en zorgpunten. Conclusie: er zijn geen inhoudelijke belemmeringen voor D66 bij de voorkeursvariant.

D66 ziet zichzelf als middenpartij, en kan de brugfunctie tussen de linkse en rechtse partijen ook vervullen. We zijn bereid om afspraken te maken over zorgpunten om hier duidelijkheid over te scheppen.

Het is charmant dat Jouw Haarlem en SP zich als blok hebben gepresenteerd met 3 speerpunten. De zorg voor D66 zat in deze variant bij speerpunt zorg (aanbesteding Gewoon in de Wijk). Vandaar dat deze variant niet de eerste voorkeursvariant is. Ook bij PvdA en GL niet. Daarom hebben we niet uitvoerig stil gestaan bij deze variant. Daarom is doorgepraat over de variant met CDA, CU en AP. De PvdA en GL hebben uitgesproken dat ze dit graag willen. Door met de huidige coalitie, met alleen CDA, is te weinig qua zetelaantallen voor het motorblok. D66 wil niet met te veel partijen in een coalitie en daarom is een partij van de variant geschrapt. Hierbij heeft stabiliteit een grote rol gespeeld. Zo werd het de CU. Toen heeft D66 gezegd dat we dit aan de fractie voor moesten leggen, want dit was niet onze eerste voorkeur. We hebben gekeken hoe we mee kunnen bewegen en hoe we mee kunnen werken. Toen hebben we voorgesteld 1 wethouder voor het blok CDA en CU en twee wethouders voor zowel PvdA, GL als D66. Op dit punt zijn we gestrand.

Welke mogelijke coalities moeten er worden onderzocht (naast de drie onderzochte)?

Een optie met VVD en CDA is misschien levensvatbaar. Meer kleine partijen hebben aangegeven ook verantwoordelijkheid te willen nemen en samen een blok willen vormen, maar we kunnen niet goed inschatten of deze opties echt levensvatbaar zijn. Daarvoor kijken we ook naar de verkenner en mochten er nieuwe varianten uit de gesprekken voortkomen, houden wij ons aanbevolen.

D66 vindt het goed om tempo te maken en dankt de verkenner voor het gesprek.

13. Forum voor Democratie (Mevr. Hartman)

Wat is de verklaring voor de impasse en wat is er nodig om hieruit te komen?

Veel partijen lijken op elkaar. Het is daarom haast knap dat PvdA, GL en D66 er samen niet uit zijn gekomen. Het lijkt niet aan de inhoud te liggen, die is toch grotendeels gelijk. Met een nieuwe informateur kan het misschien sneller. En kunnen we hopelijk snel door met inhoudelijke dingen.

Gaan we het eindeloos hebben over de vorm, omdat ze puur een meerderheid willen? We kunnen ook voor een minderheidscoalitie gaan. Het lijkt alsof de drie partijen vasthouden aan een vorm. FvD zat niet bij de gesprekken en weet er het fijne dan ook niet van.

Moeten er naast meerderheidscoalities nog andere varianten worden onderzocht?

Voor FvD mag het ook een minderheidscoalitie zijn, die mogelijk zoekt naar een meerderheid per onderwerp. We geloven niet in een vastgetimmerde meerderheid. Dus we staan open voor vrijwel alle opties. Het zou jammer zijn als het een dichtgetimmerd meerderheidsakkoord wordt waarin de oppositie weinig ruimte heeft. De FvD heeft geen voorkeur over wie er in een minderheidscoalitie zou plaats nemen.

Hoe doen we recht aan de verkiezingsuitslag?

Je hoort vaak in de raad dat er groen, duurzaam en progressief is gestemd. Echt rechtdoen aan de uitslag is ook kijken naar bijna de helft die niet heeft gestemd en geen vertrouwen heeft in de politiek. Volksere wijken hadden een lage(re) opkomst. In het denken moeten we ook echt die flinke groep meenemen. Op basis van de uitslag van de verkiezingen zelf is het een feit dat progressief links flink heeft gewonnen. Maar dat betekent dus nog niet dat we alleen daar naar moeten kijken.

FvD weet niet goede welke meerderheid dan logisch is. Het is eerder logisch als de VVD er toch inkomt dan bijvoorbeeld het CDA, dat is gehalveerd. Het zal op de kleine punten zitten waar dat verschil in zit. FvD hoopt dat we snel door kunnen. Er zijn grotere problemen in NL en in de stad waar we het allemaal over eens kunnen zijn. Daarop moeten we focussen.

Zou een hoofdlijnen document (two pager) behulpzaam zijn voor het proces?

FvD kan zich vinden in deze optie. We zouden heel graag willen dat er meer naar de inhoud wordt gekeken. Kom dan ook met iets concreets. Het zou een route vooruit kunnen zijn die interessant is.

FvD heeft sowieso het gevoel dat het dan inhoudelijk tekenen bij het kruisje wordt, want de partijen lijken zo ontzettend veel op elkaar dat het toch wel duidelijk is.

Er zitten veel kleine partijen in de raad, wat kunnen we doen om die stemmen tot hun recht te laten komen?

Je moet ruimte laten waar het kan, bijvoorbeeld in de begroting. En dus niet de meerderheidscoalitie totaal dichttimmeren. Dat je het op hoofdlijnen met elkaar eens bent is logisch, maar dat hoeft niet op elk punt. Het zou goed zijn als er serieus ook wel naar de punten van de oppositie wordt geluisterd. Hoe je dat inhoudelijk vooraf aan pakt daar heb ik geen ideeën over.

Zijn er ander combinaties te bedenken met kleinere partijen die ook interessant kunnen zijn?

FvD, BvNL en Trots zouden kunnen aanschuiven. Maar FVD is door de coalitievormende partijen vooraf al uitgesloten van deelname. Het voelt daarom onnatuurlijk om andere partijen naar voren te schuiven, dus verder hebben we hier geen mening over.

14. Belang van Nederland (gesprek heeft digitaal via Teams plaatsgevonden) (Dhr. Rademaker)

Wat is de verklaring voor de impasse en wat is er nodig om hieruit te komen?

Hier zijn meerdere punten van belang. Onder andere de verdeling van wethouders, maar er kan niet 1 probleem worden aangewezen waarom het mis is gegaan. BvNL begrijpt niet waarom het niet is gelukt een coalitie te vormen. Partijen komen aardig overeen qua standpunten en houding. Ze verschillen niet heel veel, op een paar kleine dingen na.

Welke volgende stap ziet u voor zich?

BvNL heeft in het eerste gesprek al gepleit voor een minderheidscoalitie. Het lijkt me verstandig als de partijen nog een keer om de tafel gaan zitten om er samen uit te komen. We verwachten van de PvdA (de grootste partij) hierin het initiatief, samen met GL en D66. Er zijn veel kleine partijen bijgekomen in de raad. Om met 8 partijen een coalitie te gaan vormen lijkt ook niet logisch, dus de grote partijen zijn allereerst aan zet.

Welke kleine partij zou een logische kandidaat zijn om de grote partijen aan een meerderheid te helpen?

Allereerst is de PvdA nodig voor een meerderheid. Of je gooit het over een andere boeg met de VVD en D66, als de linkse partijen er echt niet uitkomen. Nogmaals BvNL is van mening dat je niet aan een meerderheid hoeft te komen. Ook een minderheid met steun van kleine partijen kan.

Zou een hoofdlijnen document (two pager) behulpzaam zijn voor het proces?

Dat zou een prima proces zijn, meer naar de inhoud. Een meerderheid van de raad wil een meerderheidscoalitie dus het lijkt me een goede oplossing hiervoor.

Wat zijn de belangrijkste inhoudelijke punten voor u bij een hoofdlijnenakkoord?

Het aanpakken van de woningnood en wat er de komende vier jaar met Schalkwijk gaat gebeuren. Dat zijn wel de twee belangrijkste punten.

Hoe doen we recht aan de verkiezingsuitslag?

Dat is lastig in een periode waarin er zo'n lage opkomst was. Recht doen aan de uitslag is dat de grootste partijen, die het meest zijn gestegen qua zetels, het voor het zeggen krijgen. En partijen die zijn afgestraft twee keer nadenken of het wel aan hen is om mee te doen, dat geldt zeker voor het CDA. Voor GL geldt het minder, die zijn nog best wel groot.

Haarlem is van origine een rode PvdA stad. Een vrij linkse stad. Gevolg is dat de coalitie ook waarschijnlijk heel links gaat worden.

Waarom is een minderheidscoalitie het beste?

Er was sprake van een onwijs lage opkomst. De uitslag is niet representatief voor heel Haarlem. Samenwerking met kleine partijen met een lokale achterban zou een goede optie zijn. BvNL is altijd bereid samen te werken met verschillende partijen.

Hoe kijkt u aan tegen de kleine partijen in de raad, is de samenwerking vruchtbaar?

Op veel punten kunnen we het eens worden. Met goed overleg is er een meerderheid voor onderwerpen te vinden.

Hoe kijk je aan tegen het argument van bestuurbaarheid i.r.t. een minderheidscoalitie?

Op sommige onderwerpen kan het wel gebeuren dat dit tot problemen leidt, maar over het algemeen zal het wel meevallen. Als je vanaf het begint kijkt wie er kan ondersteunen op een onderwerp is het te regelen.

Moeten dezelfde varianten die op tafel lagen nogmaals worden onderzocht?

De variant met de VVD is voor BvNL het meest aantrekkelijk. Het idee van een kort programma is dan niet eens zo gek.

Indien we nogmaals kijken naar het motorblok, met welke combinatie van kleine partijen zouden we dit kunnen aanvullen?

Met kleine partijen kan je een front vormen en samen deelnemen aan de onderhandelingen. De samenstelling hiervan staat wat BvNL betreft niet vast.

Welke positie neemt jouw partij hierbij in?

We zijn bereid mee te denken, maar een grote speler zijn we niet. Logische partners voor BvNL om mee op te trekken zouden m.b.t. de grote partijen de VVD zijn en betreft kleine bijvoorbeeld Trots of andere partijen met een zetel. Dit is een optie, maar er is nog niet zo concreet over gesproken.

Opgesteld op 2 mei 2022

onder verantwoordelijkheid van dhr. Vendrik, informateur

door K. van den Berg, senior adviseur P&C, Gemeente Haarlem & Zandvoort

kvandenberg@haarlem.nl